

Det varade i nästan 20 år

AV ANDERS FRANKSON, MILITÄRHISTORISK FÖRFATTARE

Slagen vid Song Be, Ba Gia och Dong Xoai 1965 är obekanta för oss men dessa slag kan ses som en vattendelare i kriget i Vietnam. Det lokala gerillakriget hade ersatts med ett mer konventionellt krig. Viet Cong hade nu förmågan att erövra och hålla viktiga distrikt och provin-städer i Sydvietnam samtidigt som den sydvietna-mesiska armén inte kunde stå emot.

Varför kom detta sig då denna armé backades upp av en världens mäktigaste stater? Svaren som ges är olika, vilket tyder på att hela frågan är komplicerad. Ett svar är att ledarskapet i sydviet-

namesiska armén (ARVN) snarare hade fått sina positioner som belöning för lojalitet och vänskap med det politiska ledarskapet än för sin kompetens. Ett annat var att armén snarare utbildades att slåss "The American Way" utan att ha de amerikanska resurserna istället för att taktiken anpassades till de faktiska förhållandena. Samtidigt som utbildningen och träningen av ARVN som helhet var bristfällig. Att Viet Cong var starkare än vad man hade förmodat är ett annat svar, och anledningen var att man hade gjort en grov felupp-skattning av deras förmåga och kapacitet.

Sydvietnamesiska styrkor i form av pansarbandvagnar M-113 under invasion av Kambodja 1970. FOTO: WIKIPEDIA

Sydvietnam hade som mest över en miljon man i sin krigsmakt, dessa var fördelade på bland annat elva infanteridivisioner. FOTO: WIKIPEDIA

USA TAR ÖVER

USA:s lösning blev en amerikanisering av kriget. Det innebar mer amerikanska förband och vapen samtidigt som sydvietnamesiska armén fick en sekundär roll i kriget. Amerikanska enheter skulle ta strid genom offensiva operationer mot Viet Cong medan ARVN fick uppgifter som att säkra

befintliga områden under sydvietnamesisk kontroll.

Moralen sjönk eller som ARVN-kaptenen Nguyen Dinh uttryckte det: "Vi hade inte klarat oss bra men vi behövde städa upp vårt eget hus och slåss vårt eget krig". Eller som författaren Nguyen Phuong från Saigon skrev: "En utländsk

Precis som amerikanska förband kom enheter i ARVN att nyttja helikopter för alla möjliga transporter till och från slagfältet. FOTO: WIKIPEDIA

Huvudstridsvagnen för ARVN var det amerikanska lätta stridsvagnen M41 Walker Bulldog.

armé har kommit till vårt land för att tala om varför vi slåss och vem som ska göra stridandet.”

KRIGET EXPLODERAR

ARVN kämpade vidare och visade att man kunde lösa sina nya uppgifter med viss framgång, men återigen var det snarare det lokala gerillakriget än ett mer konventionellt krig mot reguljära Viet Cong-förband eller nordvietnamesiska armén. USA tog hand om detta krig. Det var också en pe-

riod som var lite lugnare men 1968 exploderade kriget med Tet-offensiven där nordvietnamesiska styrkor tillsammans med Viet Cong slog till med en massiv invasion av Sydvietnam. Städerna Hue, Da Nang, Quang Tri, Dac To, Nha Trang och Saigon blev hårt drabbade av striderna. Hela USA chockerades och det legendariska nyhetsankaret Walter Cronkite, som var positiv till kriget, får representera USA:s åsikt: ”Vad i helvete pågår där! ... Jag trodde att vi höll på att vinna kriget.”

En kinestillverkad T-59 har erövrats av ARVN vid Dong Ha.

Tet-offensiven var på det militära planet ett massivt nederlag för Nordvietnam och Viet Cong, men inte på det politiska. I USA svängde det politiska läget till en vietnamisering av kriget, det vill säga att ARVN skulle bära huvudbördan igen. Det var valår i USA 1968. Inom vissa kretsar i Saigon kall-

ARVN-soldater firar segern vid Quang Tri på vraket av nordvietnamesisk stridsvagn T-54.

lades planen – ”US dollar och vietnamiskt blod vinstandelssystem”. Det ansågs också konstigt att kalla det för vietnamisering, då Sydvietnam redan hade betydligt högre militära förluster än USA.

Men stora delar av ARVN verkar ha tagit emot förändringen positivt., ”äntligen fick vi strida mot kommunisterna på våra egna villkor”. Ngo Quynh, soldat inom ARVN: ”

Förluster i Vietnamkriget

	Stupade	Sårade	Saknade	Totalt
Sydvietnam	266 000	Inte angivet	Inte angivet	1 394 000
USA	58 269	153 303	1 672	213 244
Sydkorea	5 099	11 232	4	16 335
Australien	426	2 940	6	3 372
Thailand	351	1 358	–	1 709
New Zeeland	55	212	–	267

En sydvietnamesisk A-1 Skyraider anfaller i bakgrunden och längs vägen står en lätt stridsvagn M41 Walker Bulldog.

Jag applåderade nyheterna om att vi skulle ta över fler och fler av de offensiva militära operationerna.”

SJU MÅNADERS FLYTT

Sydvietnam var indelat i fyra kårområden och ARVN hade elva infanteridivisioner, en luftburen division och marinkårsdivision. Men att flytta en infanteridivision permanent från ett kårområde till annat tog tid eller som general Ngo Quang Truong skrev: ” Att genomföra ett permanent skifte av bas för en ARVN-division var ett stort projekt, därför att det involverade flytten av tusentals familjer, förutom alla soldater och utrustning. Det tog sju månader att genomföra flytten av 25. divisionen från Quang Ngai till Hau Nghia”.

Sedan fanns ett antal olika specialförband som Rangersbataljoner, hela 54 stycken 1975. Dessa hade elitstatus och stred som lätt infanteri. Styrkan kunde variera från 450 till 600 man på bataljonen. Många av dessa stred till det bittra slutet då de vägrade kapitulera när Sydvietnam kollapsade 1975.

Den 30 mars 1972 inleddes Nordvietnams stora påskoffensiv med syfte att slutligen slå Sydvietnam. USA fanns kvar med i huvudsak flyg- och flottenheter. ARVN lyckades stå emot offensiven mycket tack vare det enorma amerikanska flygunderstödet i form av bland annat B-52 Stratofortress och F-4 Phantom II som intensivt bombade Nordvietnam och deras styrkor. Många högre amerikanska befälhavare hyste fortfarande stora tvivel avseende ARVN och dess förmåga. ARVN kände denna brist på förtroende varje dag eller som en soldat i ARVN uttryckte det: ”Hur kan vi

förväntas att strida väl när vår stora välgörare och allierad tvivlar på vår kapacitet?”

SLUTET 1975

Överstelöjtnant Tran Ngoc Hue i ARVN visste att det fanns fortfarande stora brister bland de högre befälhavarna inom ARVN, befattningar gavs snarare som belöningar än för kompetens. Många ARVN-förband hade visat att de kunde slåss, som en ARVN-soldat sa: ” Vi alla trodde att vi hade stridit heroiskt vid Quang Tri, men att vårt bästa inte var tillräckligt bra”.

Vissa förändringar var på gång men frågan var om ARVN skulle överleva tillräckligt länge. Vad Tran Ngoc Hue föga anade var att nästa gång Nordvietnam inledde en stor offensiv mot Sydvietnam skulle det amerikanska flygskyddet inte finnas där.

Många bedömare blev förvånade över den kollaps som skedde 1975. Sydvietnams krigsmakt verkade till stora delar givit upp hoppet och Saigon föll den 30 april 1975. Sydvietnams armé bildades officiellt 30 december 1955 och efter Saisons fall upphörde den existera. Även nationen Sydvietnam kom att gå under. □

Exempel på utrustning hos Sydvietnam

Eldhandvapen

M1 karbiner, M16 automatkarbiner, M79 geväret (40 mm granat)

Pansarfordon

M41 Walker Bulldog lätt stridsvagn, M48 Patton medeltung stridsvagn, M113 pansarskyttefordon, V-100 pansarbilar

Stridsflygplan

Northrop F-5 lätta jaktplan, A-1 Skyraider propellerdrivet attack, A-37 Dragonfly lätt attack, AC-47 gunship, B-57 Canberra jetbombplan.

Lätta attackplan som Cessna A-37B Dragonfly var vad det vietnamesiska flygvapnet kunde sätta in. Avsaknaden av amerikanska F-4 Phantom II och F-111 Aardvark från baser i Thailand märktes tydligt 1975.

